

ILMAILUALAN UNIONI IAU:N JÄSENLEHTI

Unioni

19.12.2011

NRO 6

*Virtuaaliyhtiöiden
lipunkantajat*

- 3 Pääkirjoitus
- 4 Varaosastolla palvelu pelaa
- 7 Raamisopimus on voitto palkansaajille
- 9 Lyhyt kääntö
- 9 Finnair ja SLSY sopivat säästöistä
- 10 Hapsu - Vuosi vaihtuu
- 13 Eläkettä on haettava
- 13 Iltapäivän teemana eläkkeet
- 14 Edustajat koolle
- 16 Kentän tasolta
- 17 Swissport aloitti Helsinki-Vantaalla
- 17 Huolehdi jäsenyydestäsi
- 18 Jukeboksi - En etsi valtaa loistoa

22 Työturvallisuusmessut A+A tasoa

Turvakengät naistenansseihin.

- 24 Jos sinut lomautetaan tai jätät työttömäksi
- 25 Kolumni
- 26 Missä Kuljimme Kerran
- 27 Huugo Tungo
- 28 Eläkekassan puhallus
- 29 Asbesti sairastuttaa edelleen
- 30 SAK:n kulttuuriapurahat haussa
- 30 Kuvakulma
- 31 Vastarakki
- 32 Hyvää joulua

KANSIKUVA:

Italiassa oli Borgioiden aikaan 30 vuotta terroria ja verenvuodatusta, mutta siellä syntyivät Michelangelo, Da Vinci ja renessanssi.

Sveitsissä on ollut 500 vuotta veljellistä rakkautta ja rauhaa, ja mitä he ovat keksineet? Käkikellon.

Lainaus - Orson Welles Hollywood
Maalaus Valloittaja - Paul Klee Sveitsi
Kannen pastissi - Elina Rajala Helsinki
Idea - JM Koskinen Matkoilla

Unioni

Levikki 4400
15. Vuosikerta

Julkaisija
Ilmailualan Unioni IAU ry

ISSN
1795-2840 (Painettu)
1795-343X (Verkkoalehti)

Päätoimittaja
Juha-Matti Koskinen
Puh. 040 766 9040
juha-matti.koskinen@iau.fi

Toimitussihteeri
Pekka Kainulainen
Puh. 040 528 8166
pekka.kainulainen@iau.fi

Toimituskunta
Markus Berg
Pekka Hintikka
Arto Kujala
Ari Miettinen
Vesa Suni
Sari Virta
Jyrki Väyrynen

Toimitus
John Stenbergin ranta 6
PL 337
00531 HELSINKI
Fax. (09) 47857 250

Osoitteenmuutokset
Liiton jäsenistön osoitteenmuutokset päivittyvät automaattisesti postiin/väestörekisteriin tehdyn ilmoituksen perusteella. Muut osoitteenmuutokset voi toimittaa mieluiten sähköpostitse osoitteeseen iau@iau.fi.

Ilmestyminen
Lehti ilmestyy 2012 kuusi kertaa.
Ilmestymisaikataulu sivulla 30.

Aineisto
Toimitus ei vastaa pyytämättä lähetettyistä aineistoista eikä palauta niitä.

Ulkoasu
Elina Rajala

Paino
Sälekarin Kirjapaino Oy
Somero

Tinan kääntäjä

Vuosi 2011 alkaa olla nähty ja 2012 jo kolkuttelee ovella. Siitä voi IAU:n edunvalvonnallisesta näkökulmasta odottaa vähintäänkin haastavaa. Lentoliikenteen teknisten- ja maapalveluiden pirstaloituminen yhä pienemmille keskenään kilpaileville yrityksille jatkuu. Myöskään senkaltaiset päätökset, jotka muuttavat peruuttamattomasti suomalaista ilmailualaa eivät vaikuta tyystin poissuljetuilta.

Finnair-konsernin ja sen välittömien alihankkijoiden tulevaisuudesta tiedämme kuormauksen siirtyneen Helsinki-Vantaalla Swissportille. Matkustajapalvelun ja rahdin osalta toiminta jatkunee toistaiseksi kutakuinkin entisenlaisena. Vuoden alusta kahdeksi erilliseksi yhtiöksi jakautuvan Cateringin osalta konserni on ilmoittanut hakevansa yhteistyökumppaneita.

Vaikein tilanne tällä hetkellä on kuitenkin Finnair tekniikassa. Viime vuodet vakautuksesta yt- neuvotteluja seuranneisiin laajoihin irtisanomisiin ovat olleet poikkeuksellisen raskaita. Nyt tarkoituksena on: ”kartoittaa vaihtoehtoja laite- ja moottorihuollon kustannustehokkaan ratkaisun löytämiseksi.” Jo sävy asettaa työntekijöiden tulevaisuuden taas epävarmuuden tilaan. Tämä historia tulisi yrityksen henkilöstöpolitiikassaan kyetä ottamaan huomioon.

Nähtäväksi jää myös miten päätöksiin tekniikan tulevaisuudesta tulee vaikuttamaan se, että valtio on valinnut Finnairin enemmistöomistuksen strategiseksi linjauksekseen. Tämä tarkoittaa sitä, että suoraa taloudellista tulosta tärkeämpi tavoite on yhteiskunnan ja elinkeinoelämän tukeminen tarjoamalla Suomesta ja Suomeen mahdollisimman laajat ja sujuvat lentoyhteydet. Voiton sijaan keskeisin taloudellinen tavoite on asetettu niin, että Finnairin tulee ilman valtion rahoitusta suorittaa tehtävästään. Lentokaluston teknisen luotettavuuden ja huoltovarmuuden ylläpidon luulisi siksi olevan aivan erityisen panostuksen kohteena.

Muiden lentoliikenteen palvelujen kannalta tilanne säilynee suunnilleen ennallaan. Blue1:n ja Air Balticin kannattavuusongelmat luovat toki epävarmuutta niiden työntekijöiden lisäksi alihankintaa suorittavien ISS Aviationin ja North Hub Servicesin toiminnalle. Edellä mainittujen yritysten lisäksi Inter Handlingin ja Servisairin näkökulmasta on merkityksellistä millaiseksi maapalveluiden hintakilpailu lähiaikoina kehittyy. Sopimusalallamme on lisäksi suuri joukko pienempiä yrityksiä, joiden näkymät ovat hyvin yksilölliset.

Niiden joukkoon ei kuulu Finavia, jonka työntekijöistä entisten lisäksi huomattava osa järjestäytyi Ilmailualan Unioniin kuluneen vuoden aikana. Heidän edunvalvontansa järjestäminen tulee olemaan tärkeimpiä tehtäviämme ensi vuonna.

Tämän enempää ei tinasta ollut luettavissa. Hyvää vuodenvaihteen juhlanrytkettä.

JM KOSKINEN

Tina Turner - tinan kääntäjä

”

*Onko vuosi 2012
käänteentekevä
89 vuotta vanhan
lentoyhtiön
historiassa?*

Varaosastolla palvelu pelaa

Kävin tutustumassa varastotyöntekijöiden työhön Finnairin omistaman tekniikkayhtiön varastoissa. Varastotyöntekijät ovat nykyisin Suomen Transval Oy:n työntekijöitä. Yrityksen palvelukseen he siirtyivät kesäkuun alussa ns. vanhoina työntekijöinä liikkeenluovutuksen yhteydessä.

■ Finnairilta siirtyi Transval Oy:n palvelukseen yhteensä 62 varastotyöntekijää, kertoo luottamusmies **Tommi Riihimäki**, jonka työtä seuraa lentokonehuollon työkaluvarastossa.

Työkaluvarastossa on työkaluja momenttiavaimesta, lentokoneiden testi-

laitteista, kemikaaleista, henkilösuojaimista aina sukeltajan varahappipulloon saakka, joka on tarkoitettu hätäkäyttöön polttoainesäiliötyössä.

Varastossa, jossa tehdään normaalisti työtä kahdessa vuorossa, kerätään huoltoihin tuleville lentokoneille tarkoitetut varaosat erillisiin pyörillä varustettuihin isoihin kärryihin, jotka varastotyöntekijä toimittaa huollon alkaessa lentokoneen viereen. Näin huoltoa tekevältä mekaanikolta tai asentajalta säästyy aikaa ja jalakoja, kun varaosat löytyvät helposti koneen vierestä.

Näkyvin ja aikaa vievin työvaihe on kuitenkin työkalujen lainaaminen, sillä työkalupakkien sisältö on aina tarkastettava työkaluja lainattaessa ja palauttaessa. Tarkastuksen tekee työkalujen lainaaja yhdessä varastotyöntekijän kanssa.

Näin varmistetaan että työkohteeseen ei unohdu työkaluja.

Työkaluja rikkoutuu joskus ja niistä kyllä muistetaan ilmoittaa varastomiehelle, mutta sähköisen vikailmoituksen tekemisestä toisinaan luistetaan. Sähköisen vikailmoituksen täyttö on kuitenkin työkalua käyttävän mekaanikon tai asentajan vastuulla. Vialliset työkalut varastomies laittaa korjattavien työkalujen hyllyyn.

Tavaraa piisaa

Toimipisteitä alueella on noin kymmenen. Yhteensä varastonimikkeitä on kaiken kaikkiaan hämmästyttävät sata-tuhatta. Valtava määrä varaosia ja tarvikkeita.

Käytyäni Raaka-aine varastossa havaudin siihen kuinka monimuotoista

◀ Hyllykilometreittäin lentokoneen osia.

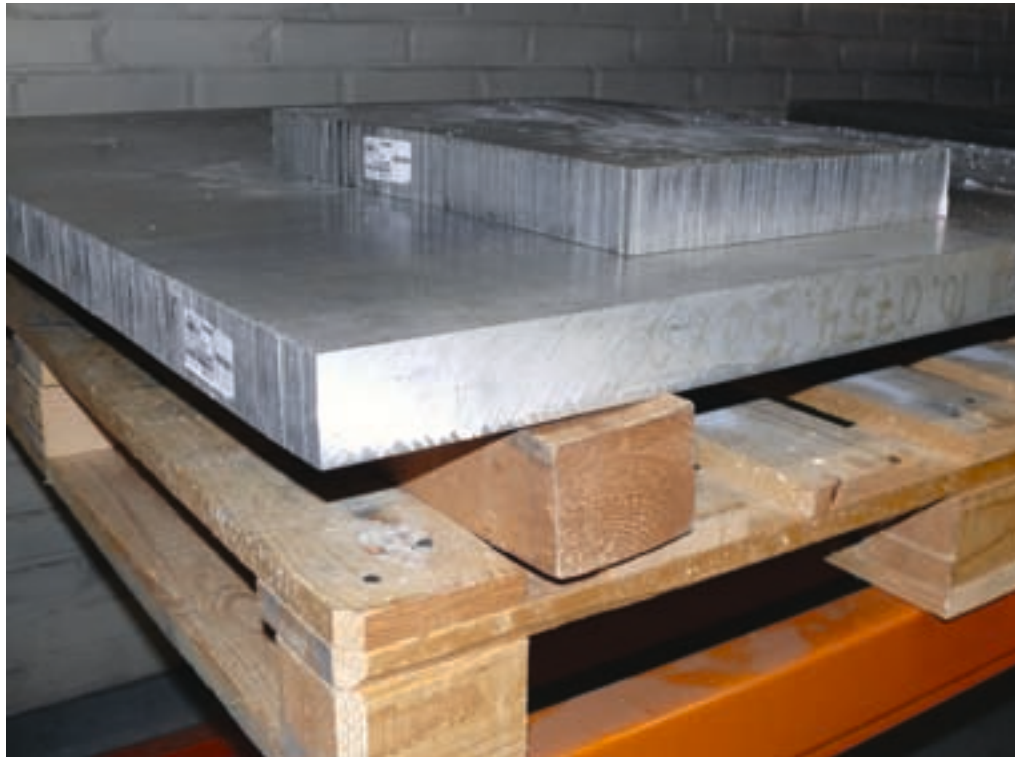

▲ Riku Niemi käsittelemässä tilausta tietokoneella

Viiden sentin paloja kolme kappaletta, kiitos.

toiminta varastoissa on. Siinä missä toisessa pisteessä tilatun tavaran toimittaminen kestää lyhyimmillään muutaman minuutin. Täällä muutaman tilausrivin toimittaminen vie helposti koko työpäivän. Ymmärrän sen kun katson valtavaa metallitankoa, josta saatetaan tilata vaikkapa vain yksi viiden sentin pätkä ja kaksi seitsemän sentin kappaletta.

Suurimmassa toimipisteessä, jossa työtä tehdään ympäri vuorokauden kaikkina päivinä viikossa, on varastoituna noin puolet tuosta sadastatuh-

Mira Kajo pakkaa ja tarkistaa.

nesta varastonimikkeestä. Kaikki osat ovat tullessaan käyneet läpi vastaanottotarkastuksen, jossa varmistetaan että varaosa tai laite täyttää kaikki sille asetetut vaatimukset ja määräykset.

Kauppaa varaosilla

Seuraan Mira Kajon työskentelyä. Hän pakkaa myytyjä lentokoneosia laatikoihin, jotka toimitetaan varaston lähettämön kautta uudelle omistajalle. Osat ovat lentokonetyypistä, jolla varaston pääasiakas ei enää ole operoinut vuosiin. Huoltovalmius konetyypin on kuitenkin ollut aina näihin päiviin asti olemassa, mutta nyt siitä on päätetty luopua. Mira pehmustaa pakattavan kappaleen kuplamuovilla ja laittaa sen pahvi tai puulaatikkoon. Laatikoon laitetaan myös osan "paperit", ilman niitä lentokoneosalla ei ole käyttöarvoa.

Pääsen myös seuraamaan varaosia keräävän **Riku Niemen** toimintaa. Vauhti on melkoinen kun Riku kerää varaosat hyllyistä ja pakkaa ne pusseihin. Sitten hän toimittaa ne putkipostiin, joka kuljettaa kevyet pienet osat hetkessä tarvitsevalle työntekijälle. Isoimmat osat Riku nostaa noudettavien tavaroiden tiskille. Tai jos osaa ei tarvita heti, hän laittaa sen kuljetuksen hyllyyn, josta kuljettaja sitten toimittaa sen sovittuun paikkaan.

Rikun järjestelmällisyydestä ja ripeydestä on helppoa havaita, että hän todellakin pitää työstään.

Teksti ja kuvat MARKUS BERG

Lentokonemekaanikko Panu Turunen tarkastaa että lainatut työkalut ovat paikoillaan yhdessä varastomies **Tommi Riihimäen** kanssa.

Raamisopimus on voitto palkansaajille

SAK:n puheenjohtajat kiittivät raamisopimuksen etuja valtuuston kokouksessa marraskuussa.

■ SAK:n puheenjohtajan **Lauri Lylyn** mielestä työmarkkinoiden raamisopimus on työn ja suomalaisen palkansaajan voitto. Hänen mukaansa sitä voidaan pitää suomalaisen työmarkkinamallin voimannäyttönä.

- Tämän on mahdollistanut erityisesti SAK:n ja SAK:laisten liittojen sekä koko ammattiyhdistysliikkeen vahva yhteistyö ja vahva tahtotila keskitetyn työmarkkinapolitiikan puolesta. Tämä on ollut meiltä johdonmukaista toimintaa, Lyly sanoi 24.11. SAK:n valtuuston kokouksessa Nurmijärven Kiljavalla.

Hänen mukaansa riittävän kattavuuden saavassa raamisopimuksessa on kolme tärkeää asiaa: työllisyys, työllisyys ja työllisyys. Palkansaajille ostovoiman myönteinen kehitys on erityisen tärkeää.

- Kotimaisin työmarkkinavälinein vastataan ulkoisiin myllerryksiin ja tehdään ihmisille ennustettavuutta elämän, Lyly

tiivisti raamisopimuksen merkityksen.

Lylyn mukaan raamisopimuksella vietään eteenpäin sellaisia työelämän uudistuksia, joita ei liittokierroksella samassa laajuudessa pystyttäisi tekemään. Lisäksi keskitetyllä sopimisella saadaan hänen mukaansa vahvistettua koko ammattiyhdistysliikkeen vaikutusvaltaa yhteiskunnan kehittämisessä ja työolainsäädännössä.

- On tärkeää, että työelämän suurimassa murroskohdassa on löydetty uudenlainen sopimusmalli tupojen jälkeen. Malli jota voimme kehittää jatkossa, Lyly totesi.

Paluu kolmikantaiseen päätöksen tekoon

- Raamisopimuksesta neuvottelun myötä kolmikantainen sopiminen on palannut yhdeksi keskeiseksi tavaksi edistää ihmisoikeuksia työelämässä. Se on palkansaajan etu, iloitsi SAK:n hallituksen varapuheenjohtaja **Matti Huutola**.

- Toki liittokierroksillakin on viime vuosina saatu aikaan säällisiä ja vastuullisia sopimuksia. Työntekijöiden etuja täytyy edistää kuhunkin aikaan sopivalla tavalla, ja uusi raamisopimus on juuri nyt osoittautumassa sellaiseksi.

Huutolan mukaan ei ole tarpeen asettaa vastakkain liittokierrosta ja keskitettyä sopimusta.

- Ay-liikkeen on tehtävä edunvalvontatyötä laajalla rintamalla, jotta se onnistuisi työelämän kehittämisessä. Se vaatii vahvan ammattiyhdistysliikkeen ja vahvan yhteisen tahtotilan.

Tuloksellisten kolmikantaisten sopimusten edellytys on tietysti myös se, että maamme hallituksella on ohjelma, jossa se sitoutuu neuvottelemaan työelämän kysymyksistä työmarkkinajärjestöjen kanssa. - Nyt yhteistä tahtoa tuntui löytyvän, Huutola totesi.

SAK/VIESTINTÄ

**Tee
läheisellesi
palvelus
suosittelemalla
meitä osoitteessa
turva.fi/kaveri**

Asiakkaistamme 95 % voisi suositella meitä lämpimästi.

Jotain olemme siis tehneet oikein. Uskomme, että asiakkaidemme tyytyväisyyteen on yksinkertainen selitys: ensiluokkainen ja suora palvelu. Jos sinulla on sisar, lankomies tai hyvänpäiväntuttu, joka mielestäsi ansaitsee hyvää kohtelua, vinkkaa hänelle, että on olemassa palvelevampi ja reilumpi vakuutusyhtiö. Teet palveluksen kaverillesi sekä itsellesi. Asiakassuhteeseen johtaneen suosittelun palkitsemme K-ryhmän 20 € lahjakortilla.

Olemme asiakkaidemme omistama, erityisesti ammattiliittojen kanssa yhteistyötä tekevä keskinäinen vakuutusyhtiö. Palvelemme puhelimitse numerossa **01019 5110** ma-pe 8-18 sekä osoitteessa www.turva.fi

Liikkeen luovutus Turussa ja Tampereella

■ ISS Aviationin Turun ja Tampereen työntekijät siirtyivät 1.12.2011 alkaen liikkeen luovutuksen ehdoin ns. vanhoina työntekijöinä Interhandling Turun palvelukseen. Samalla siirtyivät työnantajan velvollisuudet ja oikeudet. Järjestely liittyy yhteistyöhön, jolla yhtiöt pyrkivät parantamaan toimintansa tehokkuutta suurimmilla Helsinki-Vantaan ulkopuolisilla lentoasemilla. IAU on solminut aiemmin erilliset tasoittuvan työajan sopimukset koskien sekä Interhandling Turkua että ISS Aviationin Helsingin ulkopuolisia kenttiä. Sopimukset eroavat toisistaan työvuorojen enimmäis- ja vähimmäispituuksien ja tasoittumisjakson suhteen. Liikkeen luovutuksen myötä sovellettavaksi tulee Interhandling Turun sopimus, jota voidaan tarvittaessa muuttaa neuvotteluteitse.

Työsuoitelun peruskurssi

■ Työturvallisuuskeskuksen järjestämän ilmailualan työsuojelun peruskurssin ilmoittautumisaika päättyy 25.12.2011. Nyt on kurssille haluavien syytä ilmoittautua nopeasti.

Peruskurssi on tarkoitettu työsuojelupäälliköille, esimiehille, työsuojeluvaltuutetuille, -varavaltuutetuille, työsuojeluasiamiehille, työterveyshuollon henkilökunnalle, sekä muille yhteistointahenkilöille.

Aika: 1. jakso 24.–26.1.2012 ja 2. jakso 15.–16.2.2012.

Paikka: Rantasipi Airport Congress Center, Vantaa.

Ilmoittautuminen: www.ttk.fi → kurssikalenteri.

SLT:n kotisivut uudistuvat

■ Liiton suurin ammattiosasto Siviililentoliikenteen työntekijät ry on uudistanut kotisivunsa osoitteessa **www.sltry.fi**. Sivustoa ylläpitää Finnair Catering Oy:ssä työskentelevä kuljettaja-kuorumaaja Jyrki Väyrynen. Käy tutustumassa.

Finnair ja SLSY sopivat säästöistä

■ Finnair ja Suomen Lentoemäntä- ja Stuerttiyhdistys SLSY ry ovat yhdessä sopineet kustannussäästöihin ja työn tuottavuuden parantamiseen tähtäävistä toimenpiteistä, joilla saavutetaan usean miljoonan euron vuosittaiset kustannussäästöt. Säästöt ovat osa Finnairin kustannussäästöohjelmaa, joka tähtää 140 miljoonan euron säästöihin vuosittaisista kustannuksista.

Yhdessä sovittuihin toimiin kuuluu muutoksia, jotka mahdollistavat henkilöstön tehokkaamman käytön kaukoliikenteen lisääntyessä, säästöjä hotelli- ja kuljetuskustannuksissa se-

kä ateriakorvausten ja kannustinpalkkioiden muutoksia.

”Olemme erittäin iloisia siitä, että SLSY on osoittanut ymmärrystä lentoliikenteessä tapahtuvaa valtavaa murrosta kohtaan”, sanoo Finnairin asiakaspalvelusta vastaava johtaja **Anssi Komulainen**. ”Nyt sovitut muutokset tuovat säästöjä ja parantavat työn tuottavuutta, ja tästä on hyvä jatkaa eteenpäin.”

Sopimukseen kuuluu myös irtisanomis- suoja edustamillemme työntekijöille vuoden 2013 loppuun saakka, mikä oli meille tärkeää”, sanoo SLSY:n puheenjohtaja **Thelma Åkers**.

Finnair kertoi elokuun 5. päivä 2011

tavoittelevansa kulutasonsa pysyvää alentamista 140 miljoonalla eurolla vuoteen 2014 mennessä. Tähän liittyen Finnair on jo kertonut, että se on siirtänyt matkalaukku- ja asematasopalvelut Swissportille, tekee muutoksia laivastonsa kokoon Euroopan lentoliikenteessä, kartoittaa vaihtoehtoja laite- ja moottorihuollon kustannustehokkaan ratkaisun löytämiseksi, selvittää mahdollisia yhteiskumppaneita catering-tuotannon ja Finnacatering osalta, keventää hallintoa ja tehostaa markkinointi- ja jakeluaktiiviteettejaan, sekä on aloittanut ja aloittaa lukuisia, pienempiä säästötoimia yhtiön eri toiminnoissa.

Vuosi vaihtuu

Kulunutta vuotta ovat sävyttäneet ilmailualan työntekijöiden uudelleen järjestäytyminen ja liiketoimien uudelleenjärjestelyt. Tapahtumat jättävät tulevalle vuodelle monenkirjavan perinnön.

Uudelleen järjestäytyminen

Kuluvana vuonna ilmailualan työntekijöiden uudelleen järjestäytyminen on ollut vilkasta. Jo aiemmin IAU:n jäseniksi liittyneet Airpron työntekijät perustivat elokuussa uuden ammattiosaston, Finavian Maapalvelutyöntekijät ry 009:n. Syyskuussa Finavian lennonjoh-to-operaattorit järjestäytyivät uudelleen siirtymällä Pardian jäsenyydestä IAU:hun ja lokakuussa Ilmailutietotekniset ILTT ry:n ylimääräinen jäsenkokous hyväksyi perustamissopimuksen. Siinä sovitulla menettelytavoilla liitto liittyy osaksi IAU:ta. Vuoden 2012 alusta ILTT:stä tulee IAU:n seitsemäs ammattiosasto.

Uudelleen järjestäytymisen yhteinen päämäärä on vahvistaa ilmailualan eri työnantajien palveluksessa olevien palkansaajien ammattiliittokokonaisuutta. Tällä tavoin toimien tehostetaan edelleen työntekijöiden edunvalvontaa ja vastataan siihen kohdistuviin toimintaympäristön muutoksiin.

Uudelleenjärjestelyt

Viimeisen vuosikymmenen aikana sopimusalamme työt ovat olleet lähinnä sen suurimman toimijan Finnairin rakennemuutoksista johtuen liiketoimien uudelleenjärjestelyjen kohteena. Aiemmin omana tuotantona suoritetuista toimintoja on järjestelty ulkopuo-

listen toimijoiden toteutettavaksi. Kuluneena vuonna uudelleenjärjestelyjen dramaattisimmat muutokset on koettu työpaikoilla, joissa olemassa ollut toiminta on ollut mahdollista siirtää myös fyysisesti toisaalle.

Finnairin tekniikkaa koskeneen vakautussopimuksen päätyttyä vuoden alussa sen yhtiöissä toimeenpantiin yt-neuvottelut, jotka johtivat laajoihin irtisanomisiin. Rankimmin työpaikkojen vähentäminen koetteli lentokonekorjaamoja, joskaan työpaikkojen menetyksiltä ei välttytty yhtiöiden muissakaan yksiköissä. Vuoden loppua lähestyttäessä arvailut tekniikan yt-neuvottelujen käynnistämisestä uudelleen ovat valitettavasti voimistuneet. Synkimmissä uhkakuvissa Finnairin uudet irtisanomispäätökset tänä vuonna toteutettujen työvoimavähennysten päälle merkitsivät, että osa nykymuotoisista lentokoneiden huoltotöistä saattaisi loppua Suomessa kokonaan.

Uudet työnantajat

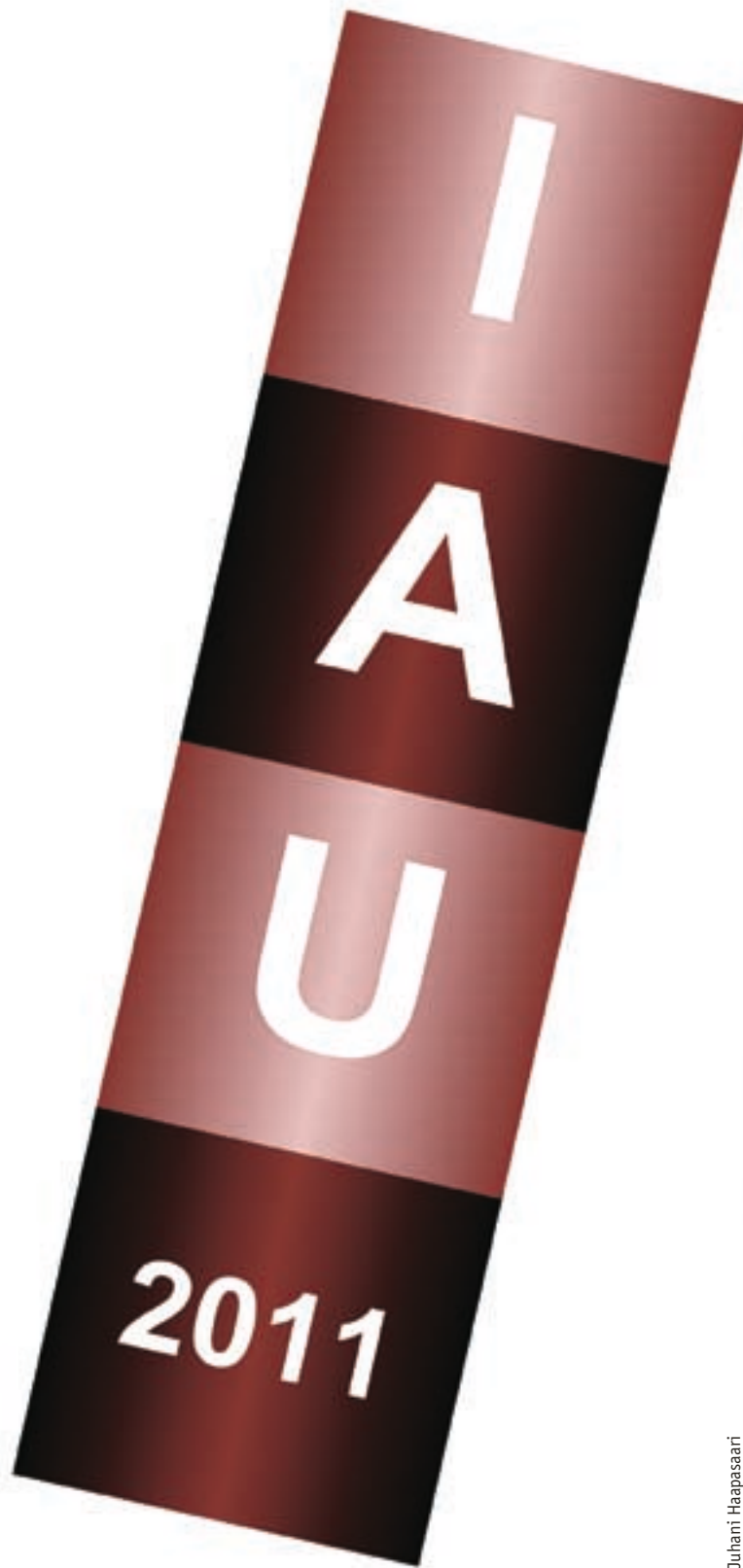
Valtaosaan liiketoiminnan uudelleenjärjestelyistä ei kuitenkaan liity toiminnan siirtämisiä pois nykyisestä toimintaympäristöstä. Kehityssuuntana on ollut ennemminkin työnantajien vaihtuminen yhä enemmän ulkomaalaisessa omistuksessa oleviksi yhtiöiksi. Tuo-rein esimerkki tästä on kaksivaiheinen

järjestely, jossa Northportin työntekijöiden työsopimukset siirrettiin aluksi joulukuussa 2009 henkilöstövuokrausyritys Baronalle ja uudelleen kuluvan vuoden joulukuun alusta lukien Swissportille, Finnairin myytyä tälle Northportin asematasotoiminnot.

Swissportin rantautumisen myötä maapalvelutyöntekijöiden enemmistöllä on ensi vuonna työnantajana ulkomaalaisessa omistuksessa oleva yritys. Muita kansainvälisen taustan omaavia yrityksiä ovat ISS Aviation, Servisair sekä North Hub Services. Lisäksi uusista toimintojen uudelleenjärjestelyistä on tiedotettu kuluvana vuonna Finnairin catering-tuotannossa, jonne on yhtiön ilmoituksen mukaan haussa myös kansainvälinen toimija.

Maapalvelujen uudelleenjärjestelyihin liittyen itsenäiset maapalveluyhtiöt, ISS Aviation ja Inter Handling, solmivat kuluneena vuonna sopimuksen keskinäisestä työnjaosta kuudella lentoasemalla. Muutosten myötä työntekijöiden työnantajat vaihtuivat keskenään osassa toimintoja. Laajempi työnantajien vaihtuminen saattaa olla kuitenkin vasta edessä, jos kilpailu maapalvelusopimuksista leviää nykyistä laajemmalle.

JUHANI HAAPASAARI
IAU:n puheenjohtaja

Juhami Haapasaari

Muista miten muistat...

**...kunhan muistat, että jäsenkortilla
saat Teboililta tuntuvat alennukset.**

ALENNUS
1,7 snt/l

Alennuksen saa kaikilta yli 300 Teboil-huoltamolta ja automaattiasemalta.
Alennusta ei saa Teboil Express -automaattiasemilta.

Teboil Maksuaikakortilla saat aina kuukauden korottoman maksuajan ostoksillesi,
sekä seuraavat liittosi neuvottelemat erityisalennukset:

2,2 senttiä/litra alennusta polttoaineista

10% alennusta voiteluaineista (koskee 10 litran ja sitä pienempiä astioita)

5% alennusta nestekaasusta (koskee pullon sisältöä)

www.teboil.fi/liitto

TEBOIL

huoltaa autoja ja ihmisiä

Eläkettä on haettava

■ Kaikkia eläkkeitä täytyy hakea täytämällä ja allekirjoittamalla eläkehakemus. Työ- ja kansaneläkkeen hakemiseen riittää yksi hakemus. Jokaista eläkelajia varten on oma hakemuslomakkeensa. Voit hakea eläkettä paperilomakkeella tai verkossa täytettävällä ja tulostettavalla lomakkeella.

Voit jättää eläkehakemuksesi mihin tahansa yksityisen tai julkisen alan eläkelaitokseen tai vakuutusyhtiön konttoriin, Eläketurvakeskukseen, Maatalous-

yritysten eläkelaitoksen asiamiehelle tai Kelan palvelupisteeseen. Saat myös niiltä kaikilta eläkkeen hakemiseen liittyviä ohjeita ja neuvoja.

Eläkepäättöksen antaa se työeläkelaitos, jossa viimeksi olet ollut vakuutettuna ja se myös maksaa eläkkeesi. Päätös sisältää sekä yksityisten että julkisten alojen työsuhteista karttuneet eläkkeet. Tähän ns. viimeisen laitoksen periaatteeseen on joitain poikkeuksia.

Kansaneläkepäättöksen antaa Kela.

Lisäeläkkeen hakeminen

Jokainen Suomessa ansiotyötä tekevä henkilö on työnantajan puolesta vakuutettava jonkin työeläkelain mukaan. Jos työnantaja tämän pakollisen

työeläkkeen lisäksi järjestää henkilölle ns. parannetun edun, kuten mahdollisuuden siirtyä eläkkeelle ennen lakisääteistä eläkeikää tai korotuksen eläkkeen määrään, kutsutaan tätä järjestelyä lisäeläketurvaksi.

Jos lisäeläke alkaa eri aikana kuin lakisääteinen työeläke, lisäeläkettä on haettava erikseen. Jos lisäeläke alkaa samaan aikaan kuin lakisääteinen työeläke ja molemmat eläkkeet maksaa sama eläkelaitos, eläkkeitä haetaan yleensä yhdellä lomakkeella. Asia kannattaa varmistaa siitä eläkelaitoksesta, jossa lisäeläke on järjestetty.

Lähteet: TYÖELÄKE.FI JA ILMARINEN

Iltapäivän teemana eläkkeet

Vietimme taas iltapäivän yli kahdeksankymmenen eläkeläisen voimin IAU:ssa. Se sujui kuunnellen asiaa, tavaten vanhoja ystäviä ja rupattelun kuulumisista.

■ Tiistaina 8 päivä marraskuuta oli jälleen eläkeläisiltapäivä Hakaniemessä. Anneli Alaluusua Porasto Oy:stä ja Rami Heino Finnairin eläkesäätiöstä selvittelivät meille työeläkkeen ja Finnairin lisäeläkkeen kertymistä. Antamalla selkoa sen maksuperusteista ja muista aiheeseen liittyvistä kysymyksistä. Porukka olikin valmistautunut huolella aiheeseen. Ilma oli sakeana kysymyksistä ja kertomuksista mieltä askarruttaneista asioista. Annelin ja Ramin vastauksista ja muiden kokemuksista saimme toivottavasti apua näihin melkoisen monimutkaisiin asioihin. Vieläpä asioihin, jotka vaikuttavat jokavuotiseen ansioomme.

Asiapitoisemman osuuden jälkeen kahvi maistoi vielä hyvän tovin. Oli ilo sekä katella että kuunnella kuinka vanhojen ystävien tapaaminen nosti salissa iloisen puheensorinan. Ja kuinka vanhojen asioiden sekä tapahtumien muistelu nostatti naurunremakoita siellä ja täällä pitkän salia.

Kiitokset jälleen IAU:lle kahvista ja kakusta. Tapaammehan jälleen ensi keväänä.

PS. Entiset esimiehetkin tuntuvat jo saaneen anteeksi lähes kaiken.

ERKKI LUOTO
eläkeläinen

Lentokentän sinitakiset miehet muistelivat menneitä.

Edustajat koolla

Edustajisto piti sääntömääräisen syyskokouksensa liiton kokoustiloissa Hakaniemessä 25.11.2011.

■ Kokouksessa käsiteltiin sääntömääräisten asioiden lisäksi poikkeuksellisen paljon edustajistolle tulleita aloitteita.

Sääntömääräiset asiat

Liiton hallituksen puheenjohtaja Juhani Haapasaari esitteli liiton toiminnan ja talouden suuntaviivat tulevalle vuodelle. Ne hyväksyttiin muutoksitta. Toimintaa jatketaan samoilla linjoilla kuin tähänkin saakka.

Liiton hallituksen varapuheenjohtaja Reijo Hautamäki esitteli hallituksen esityksen liitossa maksettavista palkkioista ja kulukorvauksista. Niitä korotettiin 'raamiratkaisun' mukaisesti.

Syyskokouksen asialistaan kuuluu myös jäsenmaksusta päättäminen. Liiton osuus päätettiin pitää ennallaan 1,25 %:ssa. Jäsenen maksettavaksi tulevaan jäsenmaksuun sisältyy myös ammattiosastojen itse päättämä osuus, sekä työttömyyskassan jäsenmaksu, jonka vakuutusvalvontavirasto vahvistaa vuosittain. Yhteismäärä tulee vuonna 2012 olemaan sama 1,57 %, kuin tänäkin vuonna.

Edustajisto päätti myös, että kuluvan kauden ylijäämää ei siirretä työtaistelurahastoon, vaan se siirretään toimintapääomaan. Näin se on tarpeen vaatiessa helpommin vapautettavissa käyttöön.

Aloitteet

Ammattiosastot 001 ja 003 tekivät yhteisen sääntömuutosaloitteen. Sen tarkoituksena oli vahvistaa jo käytössä oleva periaate, jonka mukaan työehto-

sopimusasioista päätettäessä päätäntävaltaa käyttävät ne ammattiosastot, joiden työehtoja asia koskee.

Kokous totesi, että esitykseen sisältyvä ajatus on kirjattu kokouksessa myöhemmin käsiteltävään Toiminnan periaatteet -asiakirjaan, joten ei nähty tarpeelliseksi hyväksyä esitystä.

Osasto 007 esitti sääntömuutosta ammattiosastojen mallisääntöjen mukaiseen johtokunnan ehdokasasetteluun. Esityksen mukaan ehdokkaat tulisi asettaa aina etukäteen, eikä kokouksessa enää voisi esityksiä tehdä.

Kokous päätti, että käynnistetään sääntöjen kokonaisvaltainen tarkastelu ja tehdään kaikki tarvittavat muutosesitykset edustajiston vuoden 2012 syyskokouksen käsiteltäväksi.

Osasto 007 esitti myös, että sen hallituspaikeista tehtäisiin uusi äänestys.

Edustajisto päätti, että esitys ei aiheuta toimenpiteitä.

Osasto 001 teki esityksen, jonka tarkoituksena oli, että liiton omistama Pääskyvuoren tila, joka tunnetaan paremmin Salmijärven mökkinä, saatettaisiin sellaiseen kuntoon, että se paremmin palvelisi jäsenistöä.

Edustajisto päätti, että tila pidetään edelleen liiton omaisuutena. Lisäksi annettiin hallitukselle toimeksianto selvittää millaisia mahdollisuuksia kiinteistön kunnostamiseen tai uudisrakentamiseen on olemassa.

Toimeksiantoon sisällytettiin myös velvoite tehdä esitys kunnostamisen rahoituksesta. Yhtenä vaihtoehtona voi-

Kokouksessa kukitettiin syntymäpäiväsankareita. Vasemmalta Markku Elomaa, Juhani Haapasaari ja Lilli Ansari.

daan harkita Saariselän lomaosakkeen myymistä.

Asiasta tehdään selvitys ja esitys edustajiston kevätkokoukselle.

Toimintaperiaatteet

Toiminnan periaatteet -asiakirjasta käytiin vilkasta keskustelua. Eniten puhutti se, miten aiemmin mainittu päättävaltakysymys niihin kirjataan. Yhteistä näkemystä asiaa ei löytynyt, joten asia palautettiin hallituksen uudelleen valmisteltavaksi niin, että edustajiston kevätkokous voi päättää asiasta.

Teksti: ARTO KUJALA
Kuvat: ARI MIETTINEN

IAU:n säännöt 7 §, kohta B

5. Edustajiston sääntömääräisissä syyskokouksissa käsitellään vuosittain seuraavat asiat:

- a) päätetään toiminnan ja talouden suuntaviivoista;
- b) päätetään edustajiston, hallituksen ja sen asiantuntijaelinten palkkioista ja kulukorvauksista;
- c) päätetään ammattiosastojen liittojäsenmaksun suuruudesta;
- d) päätetään ammattiosastojen liittojäsenmaksun kertymän työtaistelurahastoon rahastoitavasta osuudesta;
- e) päätetään edustajiston jäsenten ja hallituksen jäsenten esittämisestä aloitteista;
- f) päätetään muista hallituksen esittämistä ja kokouskutsussa mainituista asioista.

Joka neljäs vuosi toimikausien mukaan pidettävän vaalikokouksen jälkeisessä syyskokouksessa käsitellään edellisten kohtien lisäksi:

- g) päätetään vaalikokousten välisen toimikauden toiminnan periaatteista.

Kokousväkeä vakavissa mietteissä. Vasemmalta Arto Kujala, Sami Rajala, Hannele Kapanen, Mikko Tuunanen, Jouni Kapanen, Kalle Virtanen, Pasi Virkkala, Petri Riitinki, Panu Turunen. Taustalla Pasin takana Reita Virnes.

KENTÄN TASOLTA

1. Oletko viettänyt jouluasi töissä?
2. Entä tänä vuonna?
3. Uskotko joulupukkiin?
4. Perustele

TONI KALLIOINEN
Finnair Catering Oy

1. Olen.
2. Vaihteeksi vapaalla.
3. Totta kai.
4. Kuka muukaan ne lahjat toisi?

VILLE WIDEMAN
Inter Handling Oy

1. En ole.
2. En tiedä vielä.
3. Totta kai uskon.
4. Ei uskon asioita pysty perustelemaan.

MATTI SAARELMA
Barona Handling Oy

1. Olen.
2. Töissä ollaan.
3. En.
4. Kantani asiaan on alkanut hieman muuttumaan nähtyäni Rare Exportsin.

JAAKKO KAINULAINEN
Barona Handling Oy

1. Olen.
2. Olen joulun vapailla.
3. En.
4. Vanhempani paljastivat minulle aikoinaan totuuden.

Swissport aloitti Helsinki-Vantaalla

Finnair valitsi Swissportin tuottamaan matkatavara- ja asematasopalvelunsa Helsinki-Vantaan lentokentällä.

■ Finnair on tehnyt aikaisemmin ilmoitettujen suunnitelmien mukaan sopimuksen sveitsiläisen maapalveluyrityksen erikoistuneen Swissportin kanssa Finnairin matkatavara- ja asematasopalveluiden tuottamisesta Helsinki-Vantaan lentokentällä 1. joulukuuta 2011 lähtien. Sopimus on viisivuotinen. Aikaisemmin Finnair on ostanut vastaavat palvelut Barona Handlingilta.

”Yhteistyön tavoitteena on entistään parantaa matkatavarankäsittelyn ja asematason palveluiden laatua, nopeutta ja kustannustehokkuutta. Swissport on globaali toimija, jolla on pitkä kokemus maapalveluiden tuottamisesta kansainvälisillä lentokentillä sekä ensiluokkainen osaaminen ja prosessit,” sanoi Finnairin toimitusjohtaja **Mika Vehviläinen**.

Kumppaniverkoston kehittäminen on keskeinen osa Finnairin strategiaa ja sen rakennemuutosta, jolla tavoitellaan tunnettuja kustannussäästöjä. Samalla pyritään vauhdittamaan kasvua toiminnan laatua kehittämällä. Finnairin tavoitteena on kasvattaa Aasian-liikenteensä 74 viikoittaisesta lennosta noin 140 lentoon ja kaksinkertaistaa Aasian-liikenteen liikevaihto vuoteen 2020 mennessä.

Swissport International Ltd on yksi maailman johtavista maapalveluyrityksistä. Se tarjoaa maapalveluita noin 100 miljoonalle matkustajalle 650 ilmailualan asiakkaan puolesta. Swissport toimii 180 lentokentällä 36 maassa ja viidessä maanosassa. Henkilöstöä on noin 35 000.

Swissportin tuloa Suomeen käsitellään kolumnissa lehden sivulla 25.

Lähde: FINNAIR OY

Kuva: Swissport

Työnantajan vaihtuminen

Huolehdi jäsenyydestäsi

Jäsentietojen muutoksista tulee ilmoittaa liittoon. Jäsen-tietolomakkeella voi tehdä liittymisen lisäksi kaikki jäsenyyteen liittyvät muutokset. Lomakkeita saa luottamusmiehiltä ja jäsenkirjureilta. Lomakkeen voi myös tulostaa liiton nettisivuilta. Sieltä löytyvät myös täyttöohjeet.

Työnantajan vaihtuminen

Työnantajan vaihtuessa ilmailualalla tulee täyttää jäsentietolomake ja toimittaa se uuden työnantajan allekirjoit-

tettavaksi, mikäli haluaa, että työnantaja perii jäsenmaksun. Jos haluat, että liitto tekee ilmoituksen puolestasi, postita lomake suoraan liittoon allekirjoituksellasi varustettuna.

Jäsentietolomakkeen voi postittaa liittoon ilmaiseksi laittamalla kirjekuoreen osoitteeksi: **Ilmailualan Unioni IAU ry, Tunnus 5015942, 00003 VASTAUS-LÄHETYS.**

Itse maksavien jäsenten tulee ilmoittaa liittoon työnantajan vaihtumisesta ja pyytää liitosta maksuviitteet maksun suorittamiseksi. Maksuviitteet saa lähettämällä sähköpostin osoitteeseen **jasenasiat@iau.fi** tai soit-

tamalla **Ari Miettiselle** numeroon (09) 4785 7228. Maksuviitteitä pyydetessä tulee ilmoittaa aikaväli johon maksu kohdistuu ja henkilötunnus.

Siirryttäessä toiselle alalle haetaan jäsenyyttä uudesta liitosta ja se ilmoittaa liiton vaihdosta.

Jäsenmaksu pitää sisällään myös työttömyyskassan jäsenmaksun, joten myös tämän takia on tärkeää, että jäsenmaksujen perintään ei tule katkoja. Mikäli työnantaja huolehtii jäsenmaksun perinnästä, tarkista vielä tilinauhastasi että maksu on peritty palkastasi.

En etsi valtaa loistoa

Joulu lähestyy talvimyrskyn nopeudella. Sekä horisontaalisesti että vertikaalisesti mustaa maata piiskaava vesisade ei ole omiaan nostamaan tunnelmaa. Kauppakeskuksissa jytäävä tekoreipas tonttujen hissimusiikki on saada aikaan verensyöksyn, eikä orpoina tuulella heiluvat jouluvalot kykene korvaamaan kadonnutta aurinkoa. Luottakaamme siis parhaisiin saatavilla oleviin maailmanluokan toimijoihin.

■ **Zacharias Topelius** kirjoitti 1887 runon, jonka hän yksinkertaisesti nimitti *Julvisaksi*. Tämän sananmukaisesti Joululaulun **Jean Sibelius** sävelsi kahdeksan vuotta myöhemmin. Kumpikaan tekijöistä ei ollut varsinaisia pakkosuomen kannattajia, joten kului 14 vuotta ennen kuin se ilmestyi suomenkielisenä. Tällöin käännöstekstin tekijäksi mainitaan useimmiten **Martti Korpilahti**, joskaan täyttä varmuutta tästä ei ole. Suomenkieliseen virsikirjaan se otettiin **Niilo Rauhalan** kääntämänä 1986, mutta useimmiten se esitetään ja ehdottomasti parhaiten tunnetaan nimenomaan alkuperäisenä versiona.

Laulua ovat pitäneet ja pitävät jatkuvasti repertuaarissaan näin loppuvuodesta lähes kaikki kynnelle kykenevät, ja suurin osa kykenemättömistäkin, suomalaisartisteista. On mielenkiintoinen havainto, että kappaleen alkuperäistä sovitusta ei juuri koskaan näissä esityksissä peukaloida. On vaikeata kuvitella Maamme-laulu pois lukien toista musiikkiteosta, josta vallitseva näkemys

olisi näin samankaltainen aina kirkkuoroista pitkäpartaisimpiin hevimihiin. Siinä on siis sekä sävellyksenä että sanoituksena oltava enemmän kuin vain ripaus jo hävinneeksi luultua kulttuurillista yksimielisyyttä. Jotain, johon yhä uusien sukupolvien on helppoa kiinnittyä.

Kadonnutta aikaa etsimässä

Osa taiteen merkityksestä on aina liittynyt sen kiinnittymiseen vallitsevaan ajan henkeen. Vuoropuheluun, jota se käy vallitsevien käsitysten ja normistojen kanssa. On mahdotonta ajatella maamme itsenäistymisprosessia ilman **Eetu Iston** *Hyökkäys* -maalausta, jossa kaksipäinen kotka raastaa lakikirjaa suomineidon hyppysistä. Tai antaessaan mielikuvituksensa vaeltaa rauhanliikkeen syntysijoille soi taustamusiikkina **The Beatlesin** *All you need is love*. Tyystin toinen asia on kuinka oikeita nämä pelkistetyt mielikuvat ovat. Jostain toisesta näkökulmasta katsottuna venäläiset viranomaiset yrittivät vain yhtenäistää valtion kattavaa lain-

säädäntöä ja poistaa erioikeuksia aikana, joita meilläpäin on ollut tapana kutsua sortovuosiksi. Samoin tiedämme, että herttaisen 60-luvun kukkaisnuorison liepeillä touhusivat maailman jakaneiden blokkien salaisten palveluiden kyyniset voimat, aivan muut asiat kuin rock, rauha ja rakkaus mielessään.

Paradoksaalisesti tässä tulee esille taiteen toinen merkitys. Sen ajattomuus.

Suomineidon silmistä kuvastuva yksilön ahdistus hänen puolustaessa laillisia oikeuksiaan pakkovaltaa vastaan, sekä **John Lennonin** jalostama suuri oivallus loiston ja kullan tarpeettomuudesta rakkauteen verrattuna. Molempien teosten ydinviesti on siis itse asiassa kovin lähellä Topeliuksen tekstin keskeisintä sanomaa – pyyntöä, että edes joulun hetken niin köyhät, kuin rikkaatkin

saisivat nauttia rauhasta ja toisistaan ilman ulkopuolisen maailman luomaa uhkaa tai painetta.

Taivas varjele, mitä sieltä tulee

Entä kuinka hyvin tämä toive mielenrauhasta toteutuu näin joulun alla? Luulisin, että ei kovinkaan hyvin. Aina-kaan niiden osalta, jotka seuraavat tiedotusvälineitä. Siitäkin huolimatta, et-

tä epäviisaasti jättäisimme huomiotta sodat, katastrofit ja muut vitsaukset, jotka yleensä pelkoja aiheuttavat. Niin pelkkä läntisen maailman velkakriisin aiheutama taantuma näyttää pian ravistelevan elämäntapaamme perustuksia myöten.

On vaikeata välttyä mielikuvalta, että jotain mullistavaa ei olisi jo tapahtunut. Siitä kertovat ne täysin ristiriitaiset joh-

topäätökset, joita sekä tutkijat, journalistit, suuryritysten edustajat, että poliitikot samasta materiaalista vetävät. Toki kaikilla mainituilla on aina ennenkin ollut toisiinsa nähden linjaerimielisyyksiä, ja luonnollisesti edelleen on vastaanottajan kannalta tärkeitä huomioida mitä intressipiiriä kulloinenkin puhuja edustaa. Mutta uutta on se päätelmien epä johdonmukaisuus, joka vallitsee jopa yritysmaailman sisällä tai poliitikkojen kesken, silloinkin kun ei puhuta edes normaalisista oppositio-hallitusasetelmasta. Viimeiset 20 vuotta on puhuttu markkinoiden luottamuksesta avaintekijänä talouden trendien ennustamiseksi. Nyt luottamus tuntuu romahtavan sekä palautuvan päivittäin kuuden ja puoli yhdeksän uutisten välisenä aikana, vajotakseen uudestaan kymmeneen mennessä.

ja pysykö se raamissa?

Tässä tilanteessa ei ole mikään ihme, että keskusjärjestöjen johdolla tehty raamisopimus saavutti jopa tulopoliitisiin kokonaisratkaisuihin verrattuna historiallisen suuren kannatuksen. Oli varmasti poliittisesti viisasta pyrkiä eliminoimaan edes ne epävarmuustekijät, joihin täysin itsenäisesti voimme vaikuttaa. Estää alojen välinen palkankorotuskilpailu, ja siihen läheisesti liittyvät mahdollisista työtaisteluista syntyvät kustannukset.

Siihen asti kunnes käytössämme on historian suomen jälkiviisauden rajattomat mahdollisuudet, on lähinnä katsojan näkökulmasta kiinni lähdeittäkö sammutustyöhön oikein ja riittävin varustein. Neuvottelujen vielä jatkuessa pohdiskeli **Jorma Ollila** Helsingin Sanomien pääkirjoituksessa suomalaisten työmarkkinoiden ja yritysten tilaa Elinkeinoelämän Tutkimuslaitoksen ETLA:n tutkijan, professori **Mika Malirannan** laatiman analyysin *Suuri kuoppa – Suomen hyvät työllisyysluvut kätkevät tuottavuuden romahduksen* pohjalta.

Hänen johtopäätöksensä olivat varsin hyödyllisiä. Niiden mukaan yrityksissä

on tällä hetkellä karkeasti ottaen 150 000 työntekijää liikaa. Tuottavuus taloustieteen terminä on tietysti hieman eri asia kuin sanan arkisemmin ymmärretty sisältö. Enkä lainkaan usko Ollilan tarkoitaneen, että Oulullinen työntekijöitä lorvailee apaattisessa mitään tekemättömyyden tilassa työpaikoillaan. Pikemminkin kysymys lienee ollut jo elinkeinoelämän tutuksi tulleista vaatimuksista: Entistä nopeammin reagoivista, entistä epätasaroisemmista ja entistä sääntelemättömmistä työmarkkinoista. Ollilan näkemyksen mukaan siis ”Tulee huomattavasti lisätä työelämän joustoja ja tehdä rakenteellisia ratkaisuja, joilla saattaa olla epäsuosittuja sivuvaikutuksia.”

Siinä taisi mennä maja rauhaisa, lasten joulupuu ja ansiosidonnainen työttömyysturva. Jumalan sanan valon saa toistaiseksi pitää, jos vastineeksi suostuu korrattamaan eläikeikää.

Alas sihtauksia

Yksilön kannalta rakenteiden muutokset, niin välttämättömät kuin vältettävissä olevat, ovat yleensä taustakohinaa kunnes niiden vaikutukset ulottuvat koskemaan, joko häntä itseään tai välitöntä lähipiiriään, vaikkapa työyhteisöään. Miksi ne muuta olisivatkaan? Kovin harvalla on tuskin milloinkaan vaikutusmahdollisuuksia juuri muihin kuin itseä tai omaa toimintaa koskeviin kysymyksiin. Tästä huolimatta yksilöitä ehdollistetaan, ja on aina ehdollistettu, ottamaan huomioon myös heitä itseään epäsuorasti koskevia tavoitteita. Näitä ovat esimerkiksi yrityksen tai muun yhteisön, kunnan tai valtion menestys. Useimmiten meidän aikoina yksilö saattoi olla ainakin jossain määrin luottavainen, että hänen antamansa panos tulee tarpeeseen, joka takasi hänelle itselleen turvallista jatkuvuutta. Sivutuotteena se synnytti yhteenkuuluvuutta, ammattiylpeyttä ja lojaaliutta kollektiivia kohtaan. Ja mikä merkillepantavaa, se loi myös huomattavan pitkän ja vakaan kasvun.

Kovin joustaviin työmarkkinoihin liittyviä ongelmia käsitellään harvoin tästä näkökulmasta. Monesti erilaiset työllisyyttä tukevat toimet tuomitaan puuhasteluna, näpertelynä tai vippaskonsteina. Mutta eikö samaan kategoriaan kuulu myös ennalta mahdottomiksi asetetut säästötavoitteet, tuottavien toimintojen alasajot tai vaikka yt-neuvottelujen käyminen vuositolkulla pääsemättä puusta pitkään? Voidaan ko niiden katsoa merkittävästi lisäneen kansatalouden tai yritysten reaalista tuottavuutta tai tehokkuutta? Vai olisivatko ne olleet muutenkin tavoitettavissa? Tähän on vaikeata vastata. Yksilöiden silmissä näkyy useimmin vain läheisimmän työyhteisön jonnekin nä-

ennäispuuhastelun ja työpaikan menettämisen pelon sekaan kadotettu työteho.

Järjestäytymätön downshifting -liike, jota kutsutaan myös lystikkäällä nimellä leppoistaminen, kehottaa jättämään oravanpyörän loistoine ja kultineen. Paremminkin on järjestäytynyt se osa liike-elämää, joka kutsuu oravanpyörän loputonta uudelleen keksimistä tehostamiseksi.

Hyvää joulua niille, jotka saavat viettää sen rauhassa ja rakkaittensa ympäröimänä. Ja niille, jotka viettävät sen ahdistuneena ja yksin. Sekä niille, jotka ahdistuvat, kun eivät voi viettää sitä yksin.

Teksti: JM KOSKINEN

Kuvitus: ELINA RAJALA

EN ETSI VALTAA, LOISTOA

*En etsi valtaa, loistoa, en kaipaa kultaakaan.
Mä pyydän taivaan valoa ja rauhaa päälle maan.
Se joulu suo, mi onnen tuo ja mielet nostaa Luojan luo.
Ei valtaa eikä kultaakaan, vaan rauhaa päälle maan.*

*Suo mulle maja rauhaisa ja lasten joulupuu.
Jumalan sanan valoa, joss' sieluin kirkastuu.
Tuo kotihin, jos pieneenkin, nyt joulujuhla suloisin.
Jumala sanan valoa, ja mieltä jaloa.*

*Luo köyhän niinkuin rikkahan saa joulu ihana
Pimeyteen maailman tuo taivaan valoa.
Sua halajan, sua odotan, sä Herra maan ja taivahan.
Nyt köyhän niinkuin rikkaan luo suloinen joulus tuo.*

GIV MIG EJ GLANS

*Giv mig ej glans, ej guld, ej prakt i signad juletid.
Giv mig Guds ära, änglavakt och över jorden frid.
Giv mig en fest, som gläder mest den Konung jag har bett till gäst.
Giv mig ej glans, ej guld, ej prakt, giv mig en änglavakt.*

*Giv mig ett hem på fosterjord. En gran med barn i ring.
En kväll i ljus med Herrens ord, och mörker däromkring.
Giv mig ett bo med samvetsro, med glad förtröstan, hopp och tro.
Giv mig ett hem på fosterjord, och ljus av Herrens ord.*

*Till hög, till låg, till rik, till arm, kom helga julefrid.
Kom barnaglad, kom hjärtevarm i världens vintertid.
Du ende, som ej skiftar om, min Herre och min Konung, kom.
Till hög, till låg, till rik, till arm, kom glad och hjärtevarm.*

Työturvallisuus- messut A+A tasoa

Finnair Technical Services Oy:n työsuojeluvaltuutettu **Markus Berg** ja Finnair Catering Oy:n työsuojeluvaltuutettu **Reijo Hiltunen** päättivät lähteä katsomaan mitä A+A messuilla Düsseldorfissa olisi tarjolla. Reissupäiväksi valikoitui perjantai 21.10.2011. Heidän lisäksi nelipäiväisessä tapahtumassa kävi yli 60 000 muuta messuvierasta.

■ Siispä menoksi. Tehokaksikkomme selviytyi kunnialla läpi ruuhkaisen chekkauspisteen ja turvatarkastuksen. Pienen teknisen delayn jälkeen Finnairin Emppu selviytyi ilmaan ja hetken kuluttua saimme eteemme maistuvat sämpylät lentoemännän kauniin hymyn kera. Tuotapikaa olimme saksanmaalla. Edelleen selviydyimme ripeästi bussin, joka vei perille messualueelle.

Paljon nähtävää

Esittelyalue käsitti kahdeksan kohtuullisen kokoista hallia. Paikalla oli yli 1500 näytteilleasettajaa, joten tarjontaa olisi riittänyt enemmän kuin vain päivän tarpeiksi.

Tehokaksikkomme ei tästä häkeltynyt, vaan otti tilanteen haltuun, ja ryhtyi käymään halleja systemaattisesti läpi. Tutkittavaa riitti yllin kyllin: kuulonsuojaimia, suojalaseja, työkasineita, suojakenkiä, työvaatteita, putoamissuojaimia, rakseja, köysiä, mittareita, työvaloja, ynnä muuta. Mielikuvituksen raajaa hipoen.

Kävimme mielenkiintoisia keskusteluja esittelijöiden kanssa erilaisten tuotteiden ominaisuuksista. Kiinnitimme huomiota kiinalaisten tuottajien nopeasti lisääntyneen lukumäärään työturvallisuusosalalla. Niitä oli paikalla 251. Ilmeisesti tuotteiden kopioinnista ollaan sielläpäin siirtymässä myös niiden myymiseen ilman välikäsiä. Kotimaisia yrityksiä paikalla oli noin kymmenen. Laatu korvaa tietysti määrän.

Tätä ja muitakin työturvallisuuteen liittyviä ongelmia pohdimme lakisääteisellä ruokatauolla.

...ja opittavaa

Messut ovat oiva paikka käydä tutustumassa alan uusimpiin tuotteisiin. Ja näitä reissuja kannattaa tehdä jo siksikin, että paljon jäi esitteitä laukkuun, joita voi hyödyntää turvallisemman työpaikan ja -ympäristön puolesta käyttäessä taistelussa.

Tehokaksikkomme joutui kuitenkin irtautumaan messujen mielenkiintoisesta ja kiehtovasta maailmasta suunnaten lentokentälle.

Koneeseen mahduimme ja lento sujui hyvin. Siirtyminen kentältä kotiin sujui myös turvallisesti, vaikka kuljettaja kuului suurimpaan riskiryhmään, sekä liikenteessä, että elämässä muutenkin. Hän oli nimittäin nuori mies iältään noin 18–21 vuotta.

Messuterveisin,
MARKUS JA REIJO

Kuvat: Markus Berg

Älyvaate mittaa käyttäjän elintoimintoja. Niiden tilaa voidaan valvoa toisaalla. Myös puvun olkapäiden valot kertovat käyttäjän kunnon.

Suojalaseihin voidaan vaihtaa pikakiinnityksellä sankojen tilalle kuminauhut. Ikä-, kauko- ja ulkonäköä voidaan korjata erillisillä linsseillä.

Vuokratyöoikeuden professori Hiltunen kuunteli alan uusimman tiedon noin tuhannesta kuulosuojaimesta, ja totesi hyväksi.

Terveisiä Düsseldorfin messuilta.
Käyttäkää suojahanskoja.

Jos sinut lomautetaan tai jäät työttömäksi

Käynti työ- ja elinkeinotoimistossa
Ilmoittaudu työ- ja elinkeinotoimistoon viimeistään ensimmäisenä työttömyyspäivänä. Työttömyyspäivärahaa voidaan maksaa vain siltä ajalta, jolloin työnhaku on ollut voimassa. Ota ensimmäisellä käyntikerralla mukaan lomautustodistus tai työtodistus sekä irtisanomisilmoitus.

Työvoimaviranomaiset työ- ja elinkeinotoimistossa antavat työttömyyskassalle hakijaa koskevan työvoimapolitiittisen lausunnon. Työnhaku on pidettävä voimassa työ- ja elinkeinotoimiston määrittämällä tavalla.

Hakemukset liitteineen työttömyyskassaan

Työttömyysajalta sinulle voidaan maksaa työttömyyskassan kautta ansiopäivärahaa. Päivärahaa voidaan maksaa työssäoloehdon täyttäneille jäsenille, joilla jäsenyys on kestänyt vähintään 34 viikkoa ja jäsenmaksut ovat kunnossa. Päivärahaa maksetaan vain hakemuksen perusteella. Hakemuksen saat joko työ- ja elinkeinotoimistosta tai voit tuostaa sen sivulta www.tyj.fi.

Ensimmäistä hakemusta ei voi täyttää sähköisesti, vaan se tulee postittaa työttömyyskassalle.

Päivärahashakemus tulee täyttää huolellisesti ja hankkia liitteeksi kaikki tarvittavat asiakirjat. **Puutteellisesti täytetty hakemus viivästyttää käsittelyä.** Mikäli palkanlaskija toimittaa palkkatodistuksen suoraan kassalle, ilmoita siitä hakemuksessasi.

Ansiopäivärahaa haetaan aina jälkikäteen. Ensimmäisen hakemuksen liitteineen voi lähettää kahden viikon työttömyyden jälkeen, jatkossa ansiopäivärahaa haetaan aina 4 kalenteriviikolta tai kalenterikuukaudelta jälkikäteen. Täytä hakemus ensimmäisestä työttömyyspäivästä lähtien. Kassa huomioi korvauksettomat päivät. Työsuhteen päättyessä maksettu lomakorvaus jaksotetaan, eikä jaksotusajalta ole oikeutta ansiopäivärahaan. Ensimmäisestä hakemuksesta otetaan 7 arkipäivän pituinen omavastuu aika.

Hakemuslomakkeen lisäksi tarvitaan ainakin seuraavat liitteet:

- **Palkkatodistus** alkuperäinen palkanlaskijan tekemä palkkatodistus 34 työssäoloviikolta. Todistuksessa tulee näkyä eriteltyä lomarahaa ja – korvaus, maininta palkkattomista poissaoloista, työnantajan y-tunnus sekä palkanlaskijan yhteystiedot.
- Kopio työtodistuksesta tai irtisanomisilmoituksesta
- Kopio lomautusilmoituksesta

Seuraamalla hakemuksen ohjeita, tiedät mikäli juuri sinun tulee toimittaa muita liitteitä.

Ilmailu- ja Rautatiekuljetusalan Työttömyyskassan osoite on: Kaisaniemenkatu 10, 8 krs, 00100 Helsinki. Työttömyyskassa on avoinna maanantaista perjantaihin klo **9.00-14.00**.

Kengän kuva takalistossa?

*Tatsi on lehti työttömille.
Pysy kiinni duunissa & elämässä.*

LEHTI
MYÖS
NETISSÄ!

Tilaa lehti ilmaiseksi!
LÄHETÄ MEILI:
tilaukset@tatsi.org
"Tatsin tilaus"
Nimesi & postiosoitteesi

Työttömien edunvalvoja
www.tatsi.org/tatsi-lehti
Työttömien ay-jäsenten tukiyhdistys ry TATSI

Paskaduuniankkurinappi

”Kun kohdattiin, oli pimeää, kun erottiin oli pimeämpää. Ankkurinappi, sinun puserosta jäi, ankkurinappi, vain muistoksi jäi”; lauloi muuan Karjalaisen J jo viime vuosituuhannella. Vanhanparakin aikaan vissiin. Vaan kun kaksi vuotta siten kohdattiin maken neukkarissa – silloinkin oli pimeää – piti säveltää ja sanoittaa ihan uusi ankkuriaiheinen hitti. Siinä laulettiin mm. seuraavaa: ”Paskaduuniankkuri on laskettu ja se pitää – barrikaadeille paskaduuneja vastaan”. Loppusoinnuista ei tosin ollut havaintoa, eikä sävellyskään ollut ehdolla Toffe-patsaita jaettaessa. Mutta sanoma oli selvä. Ja kun kuorossa lauloi 500 laukumiestä, ei kapellimestareilla ollut muuta virkaa kuin poseerata siellä sun täällä ja vetää pari sooloa sekaan. Sanoma meni myös perille. Ja kun nyt erotettiin maken neukkarissa – oli taas pimeää – muistoksi jäi vain paskaduuniankkurinappi.

Otsikon termillä siis viitataan edelleen varsin ajankohtaiseen työelämän kehitykseen, jossa ns. kunnon työ (decent work) yhä useammin pyritään pääsääntöisesti korvaamaan ns. silppu- ja pätkätoilla (shit work). Työelämän ongelmakenttään tulee toki lukea myös uhkaava työttömyyden kasvu (shit happens), josta siitäkkin on saatu lentoliikenteen palvelujen alueella vaivaa, kun ns. globalisaatiokehitys (holy shit) on siirtämässä lentokoneiden huoltoja sinne mistä halvimalla saadaan. Ei kuitenkaan Tuurin kyläkauppaan (shit).

Viimeisen kahden vuoden aikana ovat Finnairin johto ja hallituksen puheenjohtaja vaihtuneet. Maapalvelujensa näkökulmasta jotain mystistä on tapahtunut.

Uusi johto on onnistunut siinä, missä vanha ei - tekemään maapalveluistaan sopimuksen oikean maapalveluyrityksen kanssa. 2007 neuvoa pidettiin Menziuksen kanssa ja Swissportin kanssa viimeksi syksyllä 2010. Nyt Swissportin sivuilla **Mika Vehviläinen** mainostaa: ”Our aim is to further improve the quality, speed and cost effectiveness of our baggage handling and apron services. Swissport is a global player with extensive experience in ground services in international airports, and their competencies and processes are world-class.” Hei Mika! Mika hei! Eikö tästä puhuttu? Oikeesti hei! (Ja siis Mikan sitaatilla ei ole mitään tekemistä otsikossa mainitun p-alkuisen sanan kanssa.) Sanotaanko nyt vaikka näin: Toblerone on laatu suklaata, mutta Fazerin sininen on silti ihan eri planeetalta. Tai kysytään suoraan: Jos Finnairin maapalvelut Helsinki-Vantaalla on valittu maailman parhaiksi jo ajat sitten, niin miksi ja miten ne vaatteita vaihtamalla paranee?

Lopuksi joulupossun taloussinappihuntu (economy shit): Northport teki tappiota, Barona teki tappiota ja silti kaiken maailman oskarit kertoilee ääneen, että Swissport tekee homman Finnairille vielä halvemmalla!? Ja paremmin – ja nopeemmin!? How come? Olen joo huono matikassa, mutta totisesti vaikuttaa siltä, että Sveitsinportti tarvitsee todellakin uusia asiakkaita. Tai ehkä mun pitää mennä jollekin kurssille. Vai olenko vain loman tarpeessa. Tule joulukultainen!

PEKKA KÄHKÖNEN
Swissport FINLAND Oy:n
pääluottamusmies

Arto Kujala

”

Laatu, nopeus ja kustannustehokkuus paranevat, tai ainakin vaatteet vaihtuu.

Missä Kuljimme Kerran

■ *Missä kuljimme kerran* (Där vi en gång gått) on elokuva Helsingistä 1900-luvun ensimmäisinä vuosikymmeninä. Se kuvaa yhdellä kielellä kahden kokonaan erilaisen ja toisilleen vie-raan todellisuuden.

Varakkaan perheen tytär Lucie on itsenäistynyt nainen, joka ei halua perinteistä rouvan roolia. Valokuvaaja-Eccu haluaisi olla kaunottarelle enemmän kuin ystävä, mutta ei pysty vapauttamaan mieltään kansalaissodan kokemuksistaan, eikä taiteilijan rooliaan tiukalta jakaukselta. Lucien veli Cedi raaistuu vankileirin nöyryytysten seurauksena, eikä tunne armoa vähempi-osaisia kohtaan. Unelmiinsa petetty myös puna-Enokiksi kutsuttu kapinapäällikkö Kajander, jonka poika Allu hurmaa jalakapallotaidoillaan Lucien.

Elokuva kertoo paitsi kansalaissodan aiheuttamista traumoista myös inhimillisistä toiveista ja pettymyksistä. Aika, paikka ja taustan suomat mahdollisuudet riepottelevat tarinan henkilöitä vuoroin yhteen, vuoroin erilleen. 1920-luvun nousukaudesta siirrytään suuren laman kautta 1930-luvun äärioikeiston nousuun ja lopulta toisen maailmansodan viimeisiin vuosiin.

Peter Lindholmin elokuvassa on paljon luontevaa ja hyvää. Näitä ovat, kadonneen Helsingin kuvat onnistuneine, siis huomiota herättämättömine, kuvamanipulointeineen, vahva ja kaunis kameratyöskentely, sekä pääosin onnistuneet näyttelijäsuoritukset. Erityisesti kannattaa mainita **Jessica Grabowsky** ja **Jakob Öhrman**.

Ongelmat ovat samoja kuin **Westön** romaanissakin. Henkilöitä, joiden sisällölliselle tarkoitukselle ei löydy perusteita on paljon. Osa päähenkilöistäkin jää hiukan paperisiksi, todistamaan enemmän ajalle ominaisista ihmistyypeistä kuin varsinaisista lihaa ja luuta olevista hahmoista. Draaman pitkä aikajänne johtaa nykivään kertomiseen, jossa moni kohtaus jää irralliseksi kokonaisuudesta ja juoni voi olla jopa hankala seurattava niille, jotka eivät tunne alkuteosta.

Toivottavasti osittain ohueksi jäävät teemat, kuten esimerkiksi Allun ja Lucien luokkarajat ylittävä rakkaus, saavat väkevämmän muodon FST5 kanavalla pian alkavassa televisiosarjassa.

JM KOSKINEN

Missä Kuljimme Kerran

Ohjaus – Peter Lindholm

Käsikirjoitus Kjell Westön romaanin

pohjalta – Jimmy Karlsson

Lucie – Jessica Grabowsky

Eccu – Jakob Öhrman

Cedi – Oskar Pöysti

Allu – Andreas af Enehjelm

Vastakkainasettelulla
on puolensa.

Oli poro nimeltään

Meidän perheessä joulunvietto ei aiheuta enää stressiä. Tämä johtuu siitä, että olemme puolison kanssa juteltu selväksi pahimmat ongelmakohdat. Ei perinteiden tarvitse olla kahlitsevia, vaan jokainen voi tehdä oman joulunsa juuri itsensä näköiseksi. Anna sinäkin itsellesi ihana joulufiilis.

Ennen lahjaostosten tekeminen aiheutti kauhean haloon. Piti juosta tavaratalojen elektroniikkaosastot, kirjakaupat, sukka- ja alusvaateosastot ja alko. Kaikkialla oli kauhea ryysis. Vaimo ja anoppi nalkuttivat stereona ja niiden takana jonkun muun vaimo ja anoppi ja niiden takana ja niiden takana... loputtomiin. Sitten kun hankinnat oli viimein tehty, alkoi niiden raahaaminen puolen kilometrin päähän autolle. Mutta nyt kun me saatiin molemmat kenkää töistä viime vuonna, niin meillä on todella yksi huoli vähemmän.

Me ollaan ajateltu niin, että vaikka taloudellisesti on tiukempaa, emme kuitenkaan aio lähteä tinkimään joulupöydän antimista. Ruuan valmistuksestakin meinasi aina ennen tulla sanomista kun piti valmistaa seitsemätoista lajin päivällinen. Kyyneleet kierivät kulhoon kun Synnove-tädin lipeäkala epäonnistui vuosi toisensa jälkeen. Ehtoisa emäntä makasi kylmä kääre otsallaan kylpyhuoneen lattialla migreenin runtelema-

na. Sitten me löydettiin karppaus. Tänä vuonna meillä on tarjolla 28 kiloa guatemalalaista kinkkua. Sähkön kulutus on vähän noussut, mutta muuten ei tullut pöperö hinnan kiroihin. Vain 2.95. Me ollaan kaikki hoikistuttukin vähän.

Ehkä pahinta joulussa oli kuitenkin aattoillan painajainen kun joutui olemaan yhdessä perheen kanssa. Näyttelemään joulupukkia ja tanssahtelemaan typeriä tonttuleikkejä. Tässäkin me ollaan kehitytty. Juuri äsken laitettiin lapsille facebookiin viesti, jonka ne olivat jo ehtineet lukea ja toinen jopa tykkäsi.

Se kuului:

FYI. Huomenna, jos Jumala suo, mikä olis ihan sika ihquu, on meidän Herramme ja Vapahtajamme armorikas syntymäjuhla. Hbd. Ja julistetaan siis täten, ASAP, yleinen joulurauha kehoittamalla kaikkia tätä juhlaa asiaankuuluvalla hartaudella viettämään, sekä muutoin hiljaisesti ja rauhallisesti käyttäytymään. Trollaajat bannataan. Sillä se, joka tämän rauhan rikkoo ja joulujuhlaa jollakin laittomalla taikka sopimattomalla käytöksellä häiritsee, lol, on raskauttavan asianhaarain vallitessa syypää siihen rangaistukseen, jonka laki ja asetukset kustakin rikoksesta ja rikkomuksesta erikseen säätävät. Ei tod EVVK tai VMP. Lopuksi toivotetaan kaupungin kaikille asukkaille riemullista joulujuhlaa :)

Hugo Tungo

Eläkekassan puhallus

Olin varmaan viiden ikäinen kun naapurin vesselit kertoivat, ettei joulupukkia ole olemassa. Tivasin, että miten niin ei ole? Totta kai joulupukki on olemassa. Tuohan se aina niitä lahjoja. Nyt sitten 35 vuotta Finnairia palveltuni ja lopputilin saatuani eläkeiän kynnyksellä minulle on selvinnyt, että naapurin vesselit olivat sittenkin oikeassa.

■ Odotin koko pitkän työurani lahjaa, jonka joskus Finnairista eläkkeellä ollessani saisin. Lopputilin yhteydessä sain vapaakirjan, jossa lisäeläke oli laskettu nollassa euroksi. Miksi minulla se on nolla kun muille on luvattu satoja euroja kuukaudessa, ja he ovat myös sen saaneet.

Tapahtui niinä päivinä

Vuonna 2005 meidän 8700 Finnairilaisen lakisäateiset TEL-eläkkeet siirrettiin silloisen pääjohtaja **Keijo Suilan** johdolla eläkevakuutusyhtiö Ilmariselle. Ilmariselle siirrettiin 492 miljoonaa euroa varallisuutta ja TEL-eläkevastuita. Lisäeläkkeisiin kuuluva varallisuus 320 miljoonaa euroa jäi Finnairin eläkesäätiölle. Finnairin ilmoituksen mukaan näiden osalta vain lisäeläkkeen laskenta ja hoito siirtyi Ilmariselle.

Siirron jälkeen jostain kumman syystä Eläkekassasta löytyi vielä runsaat 20 miljoonaa ylimääräistä henkilökunnan eläkkeisiin varattuja varoja. Ne siirrettiin yhtiön kassaan. Julkisuuteen selitys oli, että kassan sääntöjä on uudistettu ja rahoja ei enää tarvita. Mitä ne rahat oli-

vat? Mihin ne oli tarkoitettu? Mitä sääntöjä muutettiin niin paljon, että jäi noin paljon yli?

Nyt vasta on alkanut selvitä, että lisäeläkkeitten laskennassa on todellakin käytössä uudet sääntötulkinnat, jotka eivät toisi kenellekään enää yhtään mitään maksettavaa. Nykyisin Ilmarinen laskee eri tavalla lisäeläkkeet kuin ne on aiemmin säätiön toimesta laskettu, vai kuka ne oikeasti laskee? Vapaakirjan allekirjoittaa yhä Finnairin eläkesäätiö ja laskelman antaa myös säätiö. Ei siis ole vaikea arvata kenen rahoja tuolloin puhallettiin ja puhalletaan yhä.

Yhtiö on tehnyt useita liikkeenluovutuksia. Niiden yhteydessä on luvattu turvata lisäeläkkeet siirtämällä niiden vastuu uudelle työnantajalle. Eläkesäätiön säännöissä lukee: *”...säätiön toimintapiiriin kuuluvilla on oikeus säätiön etuuskiasa vastaaviin etuuksiin työsuojelulain 1 luvun 10 §:ssä tarkoitettussa liikkeenluovutuksessa.”*

Nyt kuitenkin uusien työnantajien vakuutusyhtiöstä löytyy kyllä siirtyneen henkilön nimi, mutta saldo on nolla euroa. Siis Finnairin eläkesäätiö ei ole siirtänyt yhtään mitään uuden työnantajan vastuulle vaan puhalsi nämäkin rahat.

Että yhteiset rahat katosivat

Kun 20 miljoonaa oli siirretty yhtiön kassaan, niin Finnairin tulos näytti hyvältä ja pörssikurssi nousi yli kuuden euron haamurajan. Se oli myös johtoportaan optio-ohjelman laukeamisraja. Johtajille maksettiin yhtiön pääkassasta mukava potti palkkiona hyvästä tuloksesta. Osakkeen omistajille jaettiin 21,7 miljoonaa osinkoina vuoden 2005 hyvästä tuloksesta, lisäeläkkeisiimme varattuja rahoja.

Tämä oli erittäin nerokkaasti suunniteltu laillistettu eläkekassan puhallus. Jos joku olisi ryöstänyt pankista 20 miljoonaa, tai syylistynyt talousrikokseen istuisi hän linnassa ja pitkään.

Lisäeläkkeitten osalta eläkekassat suljettiin pääsääntöisesti jo vuonna 1992 uusilta työntekijöiltä. Tuo aika hieman vaihtelee riippuen tytäryhtiöstä. Kassan A-osastoon jäivät aikaisemmin lisäeläke-edun ansainneet. Eläkekassa putsattiin tyhjäksi myös rahastoiduista henkilökohtaisista osuuksista. Olimme kaikki varmasti siinä uskossa, että lisäeläkerahat ovat turvassa eläkekassassa ja hyvin sijoitettuna, mutta toisin kävi.

Olen tavannut useita entisiä finnairilaisia, jotka ovat olleet yhtiön palveluksessa yhtä kauan kuin minä. Heille luvattiin vapaakirjassa ennen äsken kuvattuja toimia lisäeläkettä useita satoja euroja. Mutta nyt kun on tullut eläkeikä vastaan ja maksun aika, niin lisäeläke onkin laskettu uusilla säännöillä ja maksettavaa osuus on pienentynyt huomattavasti, tai sitä ei ole tullut laisinkaan.

Yhtiössä puhaltavat siis yhä Suilan tuulet?

Valtiovallan suojeluksessa

Kuinka tämä kaikki on mahdollista valtiovallan ohjauksessa olevassa firmassa?

Lainsäädännön yksi kulmakivi on, että aikaisempia jo saavutettuja etuuksia ei yksipuolisesti muuteta. Se on ollut myös työehtosopimuksemme pykälä jo pitkään.

Finnairin eläkeuudistuksen toteuttaja Suila jäi eläkkeelle vuoden 2005 lopussa. Hän kuului silloin kymmenen eniten tienavaan eläkeläisen joukkoon Suomesa. Jäädessä eläkkeelle 60-vuotiaana hänen vuositulonsa nousivat 600 000 eurosta kahteen miljoonaan euroon vuosina 2005 ja 2006. Hän sai siis 4 miljoonaa euroa ylimääräistä.

Kun vielä joskus näette Finnairin lentokoneen kyljessä joulupukin, niin muistakaa, että kaikki on vain pahaa unta. Jotkut vain saavat vähän enemmän.

TAPIO JUVANI

Asbesti sairastuttaa edelleen

■ Asbestin käyttö kiellettiin Suomessa vuonna 1994, mutta uusia asbestisairauksia todetaan edelleen. Syynä on se, että sairauden kehittyminen vie 10–40 vuotta, mutta myös uusia altistumisia tapahtuu. Työterveyslaitoksen ASA-rekisterin mukaan vuonna 2009 asbestille altistui yli tuhat työntekijää.

– Toisaalta kaikkia asbestille altistuneita ei edes ilmoiteta rekisteriin, joten todellinen määrä voi olla vieläkin suurempi, epäilee SAK:n asiantuntijalääkäri **Kari Haring**.

Rakennusten purkutöissä suojaus tärkeää

Altistumista tapahtuu eniten rakennusten purku- ja korjaustöissä. Lainsäädäntö säätelee asbestitöitä, mutta kaikkia töitä ei tehdä säännösten mukaisesti. Henkilökohtaisten suojainten käytössä tapahtuu virheitä ja suojaustoimet purkutöiden yhteydessä voivat pettää.

– Jos asbestitöissä suojautumisesta ei pidetä huolta nyt, uusien asbestisairauksien ilmeneminen tulevina vuosikymmeninä jatkuu, Haring ennustaa.

Ennen asbestin käyttökieltoa altistuneista yli 200 000 työntekijästä on edelleen keskuudessamme noin 50 000 henkilöä. Osa heistä on vielä työelämässäänkin.

Terveydenhuollossa puutteita

– Asbestille altistuneiden terveyden seuranta ei toteudu niin kuin pitäisi. Lain mukaan asbestille altistuneiden terveydentilaa on seurattava. Työterveyshuollon tulisi seurata edelleen työelämässä olevien terveydentilaa, vaikka

nykyisessä työssä ei enää altistusta olisi, **Haring** muistuttaa.

Kun työntekijä siirtyy eläkkeelle, työterveyshuollon pitäisi antaa hänelle ohjeet seurannasta julkisessa terveydenhuollossa. Vastuu seurannan toteutumisesta jää henkilölle itselleen. Hänen on itse oltava aktiivinen ja pyydettävä terveydenhuoltoa seuraamaan terveydentilaansa nimenomaan asbestialtistuksen näkökulmasta.

– Ongelma on se, että kaikki työssään asbestille altistuneet eivät edes itse tiedä altistuneensa tai pidä altistumistaan merkittävänä.

Valitettavasti julkinen terveydenhuolto ei aina ymmärrä seurannan perusteita, ja seuranta jää koulutuksesta huolimatta toteutumatta. Asbestisairauksia ei aina tunnisteta eikä osata epäillä ainaakaan perusterveydenhuollossa. Viran-

omaiset eivät myöskään valvo seurannan toteutumista.

Helpottaakseen seuranta ammatti- ja Hengityслиitto Heli ovat laatineet *Asbestialtistuneen muistilistan*. Siihen on lyhyesti koottu tietoa asbestialtistuneiden seurannasta, ja ajatuksena on, että asbestialtistunut henkilö pitäisi sen mukanaan asioidessaan terveydenhuollossa.

Maailmanlaajuinen asbestikielto välttämätön

Maailmanlaajuisesti asbestia tuotetaan ja käytetään edelleen kaksi miljoonaa tonnia vuodessa. Tämä tulee tappamaan kymmeniätuhansia työntekijöitä tulevina vuosikymmeninä.

– Siksi olisi tärkeää saada voimaan maailmanlaajuinen asbestikielto mahdollisimman pian. Täysikieltoa vaatii mm. Kansainvälinen työjärjestö ILO.

Rakennusten purku- ja korjaustöissä on oltava asbestin kanssa tarkkana.

Pekka Kainulainen

SAK:n kulttuuriapurahat haussa

SAK kulttuurirahasto julistaa vuoden 2012 apurahat haettaviksi.

Apurahoja voivat hakea kaikki SAK:laisen ammattiyhdistysliikkeen yksityiset jäsenet tai harrastajaryhmät.

Hakulomake ja tarkat ohjeet löytyvät 1.11.2011 alkaen KSR:n osoitteesta www.sivistysrahasto.com. Internetissä täytetty, tulostettu ja allekirjoitettu hakemus liitteineen toimitetaan 31.12.2011 mennessä hakijan omaan ammatiliittoon. Ilmailualan Unionissa hakemukset toimitetaan osoitteeseen: Ilmailualan Unioni IAU ry, Juha-Matti Koskinen, PL 337, 00531, Helsinki.

Apurahojen saajien nimet julkaistaan SAK:n kotisivuilla (www.sak.fi) viimeistään 15.2.2012 sekä Palkkatyöläisessä ja Löntagarenissa. Päätös apurahasta ilmoitetaan saajalle myös henkilökohtaisesti.

Lisätietoja antavat **Pirjo Vainio** puh. 040 5278805 (pirjo.vainio@sak.fi) ja **Merja Lehmussaari** puh 040 5042152 (merja.lehmussaari@sak.fi).

UNIONIN ILMESTYMINEN 2012

Numero 1 ilmestyy 24.2.
aineisto toimitukseen 6.2.
Numero 2 ilmestyy 27.4.
aineisto toimitukseen 9.4.
Numero 3 ilmestyy 22.6.
aineisto toimitukseen 4.6.
Numero 4 ilmestyy 7.9.
aineisto toimitukseen 20.8.
Numero 5 ilmestyy 19.10.
aineisto toimitukseen 1.10.
Numero 6 ilmestyy 14.12.
aineisto toimitukseen 21.11.

ILMOITUSKOOT JA HINNAT (alv 0 %)

koko sivu, 180 x 230 mm, 240 €
1/2 sivua, 180 x 115 mm, 120 €
2/6 sivua, 118 x 115 mm, 80 €
1/6 sivua, 57 x 115 mm, 40 €

KUVAKULMA

Ari Miettinen

Puheenjohtaja Haapasaaren nuoruudenkuva. Rakas muisto ajalta, jolloin vaimon piti vielä silloin tällöin tukistaa.

Valon nopeus on 299792458 metriä sekunissa...

...mutta pimeyden nopeus on vieläkin suurempi.

© JM Koskinen ja Elina Rajala

Ilmailualan Unioni IAU ry

John Stenbergin ranta 6
PL 337
00531 HELSINKI

Puhelin: (09) 4785 71 (vaihe)
faksi: (09) 4785 7250
sähköposti: etunimi.sukunimi@iau.fi
kotisivut: www.iau.fi

Puheenjohtaja	Juhani Haapasaari	(09) 4785 7220
Varapuheenjohtaja	Reijo Hautamäki	(09) 4785 7221
Liittosihteeri	Juha-Matti Koskinen	(09) 4785 7225
Sopimussihteeri	Arto Kujala	(09) 4785 7222
Työympäristösihteeri	Pekka Kainulainen	(09) 4785 7227
Taloussihteeri	Ari Miettinen	(09) 4785 7228

Jäsenasiat: Ari Miettinen (09) 4785 7228
jasenasiat@iau.fi

Ilmailu- ja Rautatiekuljetusalan Työttömyyskassa

Toimisto on avoinna arkisin klo 9.00–14.00

osoite: Kaisaniemenkatu 10, 00100 HELSINKI
faksi: 09 47857 209

kassanhoitaja	Paula Seppälä	p. 09 47857 200
kassanhoitaja	Sari Meling	p. 09 47857 202
kassanhoitaja	Mirva Tuomi	p. 09 47857 203
kassanhoitaja	Kari Kallio	p. 09 47857 201

email: etunimi.sukunimi@iau.fi
kotisivut: www.irkatk.fi

Hyvää joulua *Toivottaa liiton väki*

Ilmailualan Unioni IAU ry
ei lähetä joulutervehdyksiä
yhteistyökumppaneille,
vaan tekee lahjoituksen
Hyvä Joulumieli -keräykseen